

www.kao.kg

[электронные ресурсы](#)

Улуу Жеңиштин 75 жылдыгына арналган
тарбиялык сабак

“Эч ким, эч нерсе, эч качан унутулбайт!”

zoom

WhatsApp

YouTube

Түзүүчүлөр: п.и.д., профессор
Мамбетакунов Уланбек Эсенбекович,
п.и.к., ага илимий кызматкери
Супатаева Эльвира Акиновна

*Каректе жанып турган нурум барда,
Көөдөндө, көмөкөйдө ырым барда.*

Аңтарып сыр жашырган алыскыны,

*Кайрылам кайрымы жок кылымдарга –
демекчи, бүгүнкү өтүлүүчү сабактын темасы
“Эч ким, эч нерсе, эч качан унутулбайт!”
деп аталат. Албетте, бул сабагыбыз **Улуу
Жеңиштин 75 жылдыгына арналат.** Анда,
балдар, биз бүгүн тарых барактарына
кайрылып, Улуу Ата Мекендик согуш жөнүндө
сөз кылмакчыбыз.*

Сабактын максаттары:

- Окуучулар Улуу Ата Мекендик согуш тууралуу маалымат алышат;
- Окуучулар Ата Мекенин сүйүүгө, ардактоого, коргоого жана патриоттуулукка, эр жүрөктүүлүккө, боорукерликке жана күжүрмөн эмгекчилдикке тарбияланышат;
- Элибиздин тарыхын, салт санаасын үйрөнүү менен бирге эл баатырларын даңкташат, даңазалашат, алардан өрнөк алышат.

Сабактын жабдылышы:

- Өчпөс оттун макети, шам, дубал газеталар, китептер, орден-медалдар, буклеттер, КРнын символикалары;
- Советтер Союзунун Баатырларынын сүрөттөрү;
- Ар кандай лозунгтар, эстеликтер, курал-жарактар, кийим-кечелер ж.б.
- Видео сылжалар YouTube

Эч ким, эч нерсе, эч качан унутулбайт!

<https://www.youtube.com/watch?v=MzMvibFMzN8>

“Кыргызстан Улуу Ата Мекендик согуш жылдарында”

1941-жылы 22-июнда фашисттик Германия жана анын союздаштары Советтер Союзуна кол салган. Ошентип, бир топ жылдарга созулган, кырчылдашкан согуш башталды. Совет өлкөсүнүн тынчтык өнүгүүсүн бузган бул окуя тарыхта Улуу Ата Мекендик согуш деген ат менен белгилүү болду.

Ал согушта

62 мамлекет
катышкан

- ошол учурдагы жердин калкынын **80%**ы,

110 млн адам (жер шарындагы калктын **80%**ы) тартылган,

- анын **62** млн курман болгон (а.и. **27** млн **СССРдин жараны**).

Бул кан майдан

- **1418** күнгө созулган.

Кыргызстандын калкы бүткүл өлкөдөгүдөй эле, фашисттердин кол салуусун өз башына түшкөн кырсык катары кабыл алды. Согуш аракеттери жүрүп жаткан аймактардан алыс тургандыгына карабастан, Кыргызстан да күжүрмөн катарга кошулду.

Согуш башталган күндөн тартып, Кыргызстандын аймагында **16 жаштан 50 жашка** чейинки

- аскерге милдеттүүлөрдү согуш ишине үйрөтүп, согуш майданына жөнөтүп жатты.

Кыргызстан согуш башталгандан согуш аяктаганга чейин **380 миңден ашык уулдарын жана кыздарын**, же республиканын ар бешинчи атуулун согуш майданына жөнөттү.

- Согуш майданына аттангандардын арасында **1395 аял** болгон.

Бул түзүлгөн бирикмелер кан
майданда талбай эмгектенип, өз
күчтөрүн аянбастан жумшап, эр
жүрөктүүлүгүн, тайманбастыгын,

баатырдыгын жана күжүрмөндүгүн
көрсөтүп, фашисттердин көптөгөн
жоокерлерин, полкторун,
дивизияларын талкалап,

өз өлкөлөрүн айыл-кыштактарын,
шаарларын бошотуп өлбөс-өчпөс
эрдиктерди жарата алды.

Натыйжада, бул эрдиктер үчүн Кыргызстандык жоокерлердин арасынан **72си Советтер Союзунун Баатыры** деген наамга ээ болушту. Мындан тышкары бир канча орден-медалдар менен да сыйланышты.

Бул баатырларга: *Дүйшөнкүл Шопоков, Чолпонбай Түлөбердиев, Дайыр Асанов, Анварбек Чортеков, Кубат Жуматаев, Ташмамат Жумабаев, Мамасалы Тешебаев, Талгат Бегелдинов, Калыйнур Үсөнбеков, Жапар Асаналиев, Хамид Гадильшин, Александар Фудовский, Николай Ананьев, Григорий Конкин, Иван Маскаленко, Григорий Петренко, Григорий Шемякин, Иван Васильевич Панфилов, Николай Дмитриев, Самат Садыковдорду* сыймыктануу менен атап, кошсок болот.

Советтер Союзунун Баатырлары

- **Дүйшөнкул Шопоков**
(1915-1941)
- кыргыздан чыккан *биринчи* Советтер Союзунун баатыры. 1941-жылы 16-ноябрдагы салгылашууда Дубосеково разъездинде душмандын 50 танкынын чабуулун токтотуу учурунда өлбөс өчпөс эрдик көргөзүп, теңдешсиз салгылашууда курман болгон.

Чолпонбай Түлөбердиев (1922-1942)

- Воронеждин түштүк жагында Дон дарыясынын жээгиндеги согушта 1942-ж. 6-августта **Чолпонбай Түлөбердиев** душмандын дзотун көкүрөгү менен жаап, өлбөс өчпөс эрдик көрсөткөн. Ага 1943-ж. 4-февралда Советтер Союзунун Баатыры деген наам ыйгарылган.

Дайыр Асанов

(1922-2009)

- Сталинград үчүн согушта артиллерист, наводчик, сержант **Дайыр Асанов** эрдик менен салгылашкан. Ал 1943-ж. январда таамай атуу менен адегенде танканы, миномет батареясын жана душмандын ротасын талкалаган. 4 саатка созулган согушта 8 танканы, 6 бронемашинаны жана 40 фашистти жок кылган. 1943-ж. 26-октябрында ага Советтер Союзунун Баатыры деген наам ыйгарылган.

Ошентип, **1945-жылы** **9-майда** фашисттик Германияны Советтер Союзу талкалап, борбору Берлин шаарында Жеңиш туусун желбиретип, фашисттерди мындан кийин баш көтөргүс кылып, эркиндик менен теңдик жана тынчтык алып келди.

Бул тынчтык менен жеңиш апаларыбыздын көз жашын, аталарыбыздын канын агызды. Далай жандардын өмүрүн алды, нечени колу-бутсуз мунжу болду, эсепсиз адам жетим-жесирге айланды. Кантсе да, трагедия менен Улуу Жеңишти алып келген аталарыбызга түбөлүк данк. Ар дайым бар болуңуздар, урматтуу согуш ветерандары!

Жеңиш! Жеңиш! Жер дүңгүрөп чыгат үн.

Жеңиш! Жеңиш! Төрт жыл бою күткөн күн.

Жеңиш туусун тиккен кезде Берлинге,

Фашизмдин ичер суусу бүткөн күн.

“Катюша”

Совет Абдракаев жана Перизат Ибраева

<https://www.youtube.com/watch?v=XYp9y-z8pVk>

Кан майдан ыр саптарында

1-окуучу:

Дүйнөнүн жүзүн өрт алып,
Кара жалын каптады.
Кыяндай жүрөт шаркырап,
Кызыл кандын акканы.
Ушундай апаат күндөрдө,
Уяттан уят эмеспи,
Уулундун үйдө жатканы.

2-окуучу:

Калк башына түшүп оор азаптар,
Кыйылышкан канча кырчын канаттар.
Курман болгон мекен үчүн, эл үчүн,
Дүйшөнкулдар, Чолпонбайлар, Саматтар.

Кан майдан ыр саптарында

3-окуучу:

Кирди душман аймагыңды басканы,
Бабаларың андан чочуп качпады.
Канча болсо менде талаа таштары,
Дал ошончо тоголонуп баштары.

4-окуучу:

Тукум курут кыламын! – деп кам уруп,
Туш-туш жактан кирди душман чамынып.
Эпкинимди гүлдүн жыпар жыты эмес,
Каңырсыган кандын жыты агылып.

Кан майдан ыр саптарында

5-окуучу:

Ата Журтун жоодо сактап кала алган,
Кан майданда жан беришип, жан алган.
Улуу Жеңиш аталардын төгүлгөн,
Кандарынын эсебинен жаралган.

6-окуучу:

Күн жетти, мына эми жеңиш бизде,
Согуштун оор күнү калды эсте.
Эл үчүн жанын курман кылгандарды,
Эстейбиз жеңиш менен бүткөн күндү.

7-окуучу:

Жеңиш! Жеңиш! Жер дүңгүрөп чыгат үн.
Жеңиш! Жеңиш! Төрт жыл бою күткөн күн.
Жеңиш туусун тиккен кезде Берлинге,
Фашизмдин ичер суусу бүткөн күн.

Мугалим:

“Согуш” деген сөз кулакка кандай жагымсыз угулат. Бирок ал канчалаган эр-азаматтардын күчүн сынап, баатырга айлантты. Баатырлар, патриот адамдар жөнүндө канчалаган ырлар, аңгемелер, роман-повесттер жаралбады. А силер *макал-лакаптардан* айта кетсеңер.

Кезекте макал-лакаптар

- Баатыр бир өлөт, коркок миң өлөт.
- Байлык жерден чыгат,
- Баатыр элден чыгат.
- Эр жигит – эл четинде, жоо бетинде.
- Жолборс изинен кайтпайт,
- Жигит сөзүнөн кайтпайт.
- Эр энеден туулат, эли үчүн өлөт.
- Чептен эрдин күчү бек.
- Коёнду камыш, эрди намыс өлтүрөт.

Кезекте макал-лакаптар

- Ырыс алды – ынтымак. Күч бирдикте.
- Эл четине жоо келсе, жан аяган жигитпи?
- Жоого жаныңды берсең да, сырыңды бербе.
- Ата Журтуңду Манастай сүй, Ала-Тооңо Кошойдой күй.
- Атанын уулу болуу – урмат,
- Элдин уулу болуу – кымбат.

Мугалим:

*Эл үчүн деп соккон кыргыз жүрөгү,
Унутпастан аны айтып жүрөлү.*

Кана, курбум, бүгүн сен да эстечи,

Кимдин сокпойт кыргыз үчүн жүрөгү – демекчи, бүгүнкү сабагыбызды аяктап жатып, апаларыбыздын көз жашы, аталарыбыздын эсепсиз төгүлгөн каны, сансыз өлүмү аркылуу келген Улуу Жеңишти түбөлүк бек сактайлы. Ушул бейпилдикти берген ата-апаларыбызга түбөлүк таазим кылалы. Эрдигиңерге таазим!!! Түбөлүк даңк! Жашасын Улуу Жеңиш!

Андыктан, ар бир кыргызмын деген адамдардын жүрөгүндө: *Эч ким, эч нерсе, эч качан унутулбайт!* – деген ыйык сезим жашасын демекчибиз.

Үй тапшырма:

“9-май улуу Жеңиш күнү”
деген темада сүрөт тарткыла.

Жеңиш эстелиги, Бишкек шаары

Пайдаланылган адабият:

- Акматов Кыялбек
Камутович, Муратов
Абдыкерим
Жаркынбаевич.
**Мектептин тарбиялык
сабактары.**
*Педагогикалык адистик
берүүчү окуу жайлар
үчүн окуу куралы.*– Б.:
2019.-407-411-бб.

Интернеттен алынган

- Улуу Ата Мекендик согуштун аяктаганына 74 жыл <http://t-media.kg/2019/05/09/uluu-ata-mekendik-sogushtun-ayaktaganyna-74-zhyl/>
- 1941-1945 годы. Кыргызстан, где ковали Победу / Вечерний Бишкек. - 09 мая 2015.
- Эч ким, эч нерсе унутулбайт!
- <https://www.youtube.com/watch?v=MzMvibFMzN8>
- Катюша комуз менен кыргыз тилинде керемет аткаруу <https://www.youtube.com/watch?v=jsuSWuNRvfw>
- Сүрөттөр интернеттен алынган
- Улуу Жеңиштин 75 жылдыгына арналган “Эч ким, эч нерсе, эч качан унутулбайт!” тарбиялык сабак
- <https://www.youtube.com/watch?v=tlb550piDHs&feature=youtu.be>